

Äänekosken Miilunlahden asemakaava Aloitusvaiheen vastineraportti (OAS) 22.11.2021

13.10.2021 – 12.11.2021 välisenä aikana nähtävillä olleesta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta palaute ja siihen laadittu vastine.

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute

1.1 Yksityishenkilöiden jättämä mielipide, 21.9.2021

Muistutuksen pääkohdat:

Muistutus Henttalanmäen ja Miilunlahden asemakaavoihin Äänekosken kaupungissa. Muistutusten jättöaika 6.10.-5.11.2021 ja 13.10.-12.11.2021.

Asia: Äänekosken tehtaiden rekkaliikenteen johtaminen Äänekosken kaupungissa Henttalanmäen ja Miilunlahden alueiden kaavaesityksiin liittyen. Mielipiteemme / muistutus 11.09.2021 (yleisarvio raskaiden ajoneuvoyhdistelmien liikenteen järjestelyistä Äänekosken kaupunkialueella ja tehdasalueella). Tämä osio on asian täydennysosa eli muistutus em. kaavoihin (13.10.2021), joka perustuu kaupungin julkaisemaan Miilunlahden asemakaavaehdotukseen ja siinä kaavan saamaan uuteen käänteeseen tehtaan logistisen liikenteen suunnitelmassa. Uusi ehdotus on hyvä alku suuremmalle järjestelylle tehtaiden raskaan liikenteen ohjaamisessa omalle reitilleen. Kaupungin oma kevyempien ajoneuvojen mm. tarvikejakeluautojen liikennöinti helpottuu ja käy turvallisemmaksi.

Miilunlahden asemakaavaesityksen yhteydessä on tullut ilmi, että tehdas on kiinnostunut johtamaan rekkaliikennettä omalla tehdasalueellaan osaksi Kuhnamo-järven rantaa pitkin ja siitä uuden rakennettavan sillan kautta Piilolan niemeen. Sen jälkeen reitti jatkuisi vanhoja reittejä pitkin vanhan käytännön mukaisesti tehdasalueille. Tältä ennen käytetyiltä reitiltä on hyvä yhteys uudelle rakennettavalle tehtaalle rautatien toiselle puolelle Hiskinmäen alueelle. Pääsy rautatiesillan alitse tai ratapenkan läpi rakennettavan tunnelin kautta. Silta ja kulun valvontapisteet ovat valmiina.

Tämä viimeinen käänne (sillan rakentaminen tehdasalueelta Piilolan niemeen) helpottaa ja antaa suuren mahdollisuuden johtaa koko rekkaliikenne tehdasalueille yksinomaan toisin kuin oli aiemmin suunniteltu. Aiempi suunnitelma perustuu ja painottuu vain Äänekosken kaupunkialueen maantieverkoston käyttöön ja suuriin muutoksiin ja remonteihin valtion sekä kaupungin kustantamina ja ylläpitäminä.

Eli kun uusi tieyhteys saadaan aikaiseksi Salakka-Muokkari alueelta, niin siltayhteyden jälkeen rekkaliikennettä voi suunnitella sekä em. ranta-alueen kautta länsipuolitse tehdasalueille. Samoin koko tehdasalueen kiertoa eteläreunan (nyt rakentamaton alue) kautta raideliikenteen itäpuolelle, jonne em. uusi tehdas rakennetaan. Liikenteen ohjaus länsipuolelta mahdollistuisi ns. "puuraitteen" alituksesta tai ylityksenä eli tunneliyhteydellä tai sillalla. Tätä kautta on myös yhteys tehdasalueelle ns. Botnian sisäisen tuloreitin kautta. Puuvirran ja tehdasalueiden painopisteen siirtyminen selvästi eteläpuolisille alueille merkitsee, että liikenne on kaikkeinärkevimmin järjestettävissä em. uuden rakennettavan Kuhnamo-sillan kautta.

Tällöin kaupungin keskustan rekkaliikenne jäisi pois samoin kuin kalliit remontit ja kaupunki pääsisi suunnittelemaan keskenjääneitä keskusta-alueen suunnitelmia asukkaiden jokapäiväisen elämän normalisoimiseksi. Näin paljon ja enemmänkin voitaisiin saavuttaa kun tehtaalle kulkeva tärkeä puutavaravirta saadaan oikealle reitille. Hyvään lopputulokseen pääsemiseksi on nyt aika pitää tuumaustauko ja saada kaikki osapuolet yhteiseen neuvotteluun! Näin tulisi tapahtua, koska kysymyksessä on suuri asia myös äänekoskelaisille ja koko pohjoisen Keski-Suomen asukkaille. Liikenteen vaikutukset ovat pitkäaikaisia. Varmasti kaikki toivovat hyvää loppuratkaisua!

Rekkaliikenne esille tehtaan varjosta!

Kuka kantaa vastuun jos ja kun Äänekosken tehtaiden uusien suunnitelmien myötä rekkaliikenteen kasvu kaupungin keskustan läpi jatkuu entistä hurjempana? Kaavailluissa on kaksi uutta tehdasta ja rekkaliikenteen kasvua lähes puolella eli nykyisestä n. 250:stä 400-450 rekkaan vuorokaudessa.

Asukkaat ovat ilmaisseet huolestumisensa suurten rekkojen ja myös muun liikenteen kasvusta. Heidän huomionsa ja mielipiteensä jokapäiväisenä katujen käyttäjinä ovat tärkeitä suunnan antajia. Tästä on ilmoitettu kaupungin virkamiesjohdolle.

Vastuu Äänekosken kaupungin sisäisen rakennekulttuurin tulevasta kehityksestä ja siinä merkittävistä muutoksista kuuluvat myös kaupungin hallituksen jäsenille ja valtuutetuille ja heidän osaamiselleen. Poliittiset puolueet ja niiden johtohenkilöt ovat saaneet viestejä rekkaliikenteen vaihtoehdosta. Samoin kaupungin kaavaosastoa on tiedotettu yhteisten keskustelujen kautta.

Yhden kerran olemme saaneet ilmaista mielipiteemme myös uusimman tehtaan johdolle. Mielestämme suunniteltu uuden suunnan valinta Suolahden kautta Paatelaan ja siitä tehdasalueille aiheuttaa lisää ongelmia kaupunkialueilla. Tällöin Äänekosken kaupunki on ympäröity joka puolelta kaikkien teiden osalta raskaan kaluston täysimittaiseen liikennöintiin.

Paikallislehdistö on ollut merkittävän hiljainen! "Kylmät tuulet" puhaltavat lehdistölle tällä hetkellä. Jokainen mainostaja on tärkeä! Siksikö kaupungista ja sen tekemisistä etsitään vain positiivisia puolia. Nyt olisi paremminkin nostettava se "Kissa Pöydälle"! Rohkeasti tiedotettava asioista niin kuin ne ovat ja aloitettava uusi kaupungin yhdessä rakentaminen!

Kaikesta huolimatta kaupungin kanta on itsepintaisen varmasti se, että rekkaliikenne saa jatkaa entiseen malliin kaupungin keskustan läpi ja siirtyen jopa lähemmäksi kaupungin keskustaa. Näyttää siltä, että asialistoille ei ole ollut minkäänlaista vaihtoehtomallia niin kuin kaupungin edun mukaisesti pitäisi olla.

Myös valtion rooli ihmetyttää. Useasta lähetetystä kirjeestämme huolimatta emme ole saaneet palautetta. Kysymyksessä on valtava summa valtion rahaa, jolla Äänekoskentie (kuuluu valtiolle) saadaan kuntoon rekkaliikenteelle. Uusi silta on rakennettava vanhan hyvän kaupunkilaisille tutun ja kuvauksellisen sekä lähiliikenteelle (huolto-kauppaliiikenne) riittävän sillan tilalle. Samoin liikenneympyrät ovat uusittavia liian pieninä (rekkojen pituudet kasvavat n. 39 metriin). Lisäksi valtion kontolle kuuluvat: Uusi liikenneympyrä Hiskinmäellä, rampin rakentaminen vaikeaan ja jyrkkään maastoon Kovalan tienhaaran kohdalle, erittäin vaarallinen risteys Paatelan alueella ja korjattava muita liittymiä sekä mm. Suolahden liittymä Nakertajan kohdalla.

Ihmetystä herättää myös se, että Liikenneministriö, Väylävirasto, keski-Suomen ELY-keskus, Rampoll ja uuden tehtaan johto eivät ole ottaneet yhteyttä kyselyistämme huolimatta. Luulisi, että nykyaikana ollaan asioista enemmän yhdessä pelaavia ja tehdään hyviä päätöksiä niin kaupunkia kuin tehdasympäristöä kohtaan! Reilusti ja rehellisesti! Mutta luotetaanko kylmästi vain siihen, että kaupungin johto huomioi ja vie kaupunkilaisten etuja eteenpäin. Hyväksyessään esityksen luottamushenkilöt ottavat samalla suurimman vastuun Äänekosken tulevaisuudesta. Ja kaupunki jää sellaisena vuosikymmeniksi täällä asuvien ja toimivien kontolle!

Ja sitten niistä ongelmista.

Kaupungin keskustan läpi kulkee erittäin myrkyllisiä kuormia. Onnettomuuden sattuesssa pienikin määrä aiheuttaa asukkaille vaaraa. Rekkojen koko kasvaa ja määrä lisääntyy. Uusi rekkaliikenne tulee jatkossa kulkemaan Äänekoskentietä Viiskulman kautta Suolahden suuntaan. Samoin toiselta puolelta etelästä Suolahden suunnasta rekkaliikenne alkaa kaupungin toiselta laidalta Suolahden asujaimistojen läpi kohti Paatelaan ja tehtaille.

Lukumäärä kasvanee 240:stä noin 200 rekalla kun mekaaninen puutuotetehdas valmistuu. Eli liikenne jatkuu 30-60 vuotta eteenpäin. Samanaikaisesti muu liikenne kasvaa myös koko ajan ja on pahimmillaan keskipäivän aikana.

Kotakennäntien korjaamiskustannukset (kuuluvat kaupungille) ovat suuret. Riippuu siitä miten sivuteiden yhteyksiä katkaistaan, millainen remontti tielle tehdään, liikenneympyrät uusitaan, poistetaan liikennevalot, madalletaan Pukkimäkeä ja mitä muuta tehdään tienalaiselle vanhalle tekniikalle. Suurin työ tulee huonosti kantavista suoperäisistä maakerroksista, jotka pitää vaihtaa.

Korjaussumma lähentelee 10Me. Suuri kysymysmerkki liittyy myös Soihthusillan kestävyYTEEN. Pahimmassa tapauksessa tämä Helsingin Olympialaisten aikaan suurta huomiota saanut silta on purettava ja rakennettava tilalle uusi.

Äänekoskentie kuuluu valtiolle. Paljon turhaa työtä, jolla sotketaan kaupungin normaalia asiointiliikennettä. Muutokset tulevat vaikeuttamaan liikennöintiä Ääneniemen ja Kovalan suuntaan. Molemmat alueet ovat asukkaineen vaikeasti pelastettavia, jos hätätilanne tulee. Eli alueet sijaitsevat ns. suuronnettomuusriskialueella ja näiltä em. alueilta ei ole varapoistumisteitä! Kuljetusten painopistettä eli raskasta liikennettä on siirrettävä em. alueilta enemmän omalle tehdasalueelle ja sen etelä- ja lounaisuuntaan (Henttalanmäki). Tällöin syntyy luonnostaan suora yhteys Kuhnamo-järven, kantatie 69:n ja VT4:n suuntaan. Uusi rakennettava tieyhteys olisi kaupungin pelastus!

Näin ollen uutena ja parempana ratkaisuna tehtaiden rekkaliikenteen kuljetuksille on uusi rakennettava yhteys Salakka-Muokkari alueelta Kuhnamo-järven yli tehdasalueille. Tuotannon laajentamissuunnitelmissa Henttalanmäen alueelle Suolahden suunta ja yhteys Paatelan kohdalta tehtaalle jäisivät pois. Samoin myös vaarallinen risteysalue heti junasillan eteläpuolella. Alueen asumisviihtyvyys paranisi erityisen kauniilla ja vielä Ääneseudun yhdellä maatalousyrittäjän tuotantoalueella Keitele- ja Kuhnamo-järvien välisellä kannaksella.

Raskasliikenne ei kuulu kaupungin keskusta! Se lisää ongelmia. Nyt on jo havaittavissa tärinä- ja värähtelyvaikutuksia raskaitten autojen liikkuessa teillä. Tämä on havaittu mm. Pukkimäen ja Viiskulman alueilla keskustassa. Ovatko uudet isot kaupat myös vaarassa? Toinen sijaitsee suoalueella (alla 10-18 m pituiset betonipilarit) ja toinen suon reuna-alueella. Rakennusten välistä kulkee uusi ja vahvistettu raideliikenne raskaine kuormineen. Myös melu- ja pakokaasumittauksia tarvitaan asukkaiden terveystilan huomioimisen kannalta. Mittauspisteitä on sijoitettava reitin varteen ja asukkaiden kotien lähetyville. Liikenneympyrät, mäet, pysähtymiset, jonot ja liikennevalot aiheuttavat rekan pysähtyessä ja kiihdytysvaiheessa pienellä vaihteella suurissa jopa 11 akselisissa ja lähes 100-tonnisissa rekoissa 1-2 litran ylimääräisen polttoainekulutuksen ja päästöt ovat sen mukaiset. Ilma voi olla sakeana reitin varrella!

Ilmastopoliittiset seikat huomioiden rekkojen ajoreitti kannattaa suunnitella uusien ilmastollisten päästöjenkin takia suoraan tehtaalle uutta väylää pitkin eikä kiertäen pohjoisen Kotakennään kautta. Valtakunnalliset muutokset tehtaitten toiminnoissa /sijoittumisissa (Kemi, Kuopio, Säynätsalo ja Jämsä) lisäävät puuvirtoja sekä kemikaalikuormia etelän suunnasta Äänekoskelle. Enemmistö tulee suunnista Konnevesi, Laukaa, Jyväskylä, Uurainen, Saarijärvi ja mm. Karstula.

Lopuksi vielä, asialla ei voi olla niin kiire, että kaupunki joutuu kärsimään kymmeniä vuosia eteenpäin tehtyjen kaupungin edun vastaisten ratkaisujen takia. Luulisi, että hyvin suunnitelluista yhteisistä asioista jää hyvä maku. Aina joudutaan antamaan hiukan periksi yhteisen hyvän merkeissä. Ja kaupungin edustajien vaihtoehtopakettissa on oltava erilaisia valtion tukitoimia tällaisten hankkeiden toteuttamiseksi. Tällöin ainakin MAL:n mahdollistavat aputoimet ovat kaupungin kannalta tärkeitä uuden reitin rakentamisen helpottamiseksi. Ja ympäristön ja ilmaston puolesta luulisi ELY-keskuksen olevan ensimmäisenä paikalla!

Valtiovoimien luulisi olevan joka tapauksessa asiasta enemmän kiinnostunut, koska Äänekosken tehtaiden vaikutus vientituotteiden määrässä on koko Suomea koskeva asia. Luulisi, että valtiota kiinnostaisi enemmän Äänekosken huononeva tilanne vai eletäänkö niin, että revitään Äänekoskesta nyt vielä lopuksi kaikki irti. Jäljelle jää kuitenkin vielä suuri tehtaitten rakennusmassa.

Tämän välttämiseksi meillä on harvinainen mahdollisuus korjata tilanne osapuolten hyväksi: kaupunki kehittyy asukkaita varten sekä tehdas jatkaa, investoi ja varautuu uusien innovatiivisten tuotteiden kehittelyyn Äänekoskella. Meillä on täällä vielä se onni, että meillä on ja meiltä löytyy vaihtoehto liikenteen järjestelemiseksi teollisuuden käyttöön. Tämä ei ole jälkikäteen yleensä mahdollista rakennetuissa teollisuuskaupunkien ympäristöissä, mutta täällä se on! Yhdessä tehden rehellisesti molempien hyväksi.

Vastine

Miilunlahden asemakaava osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta muistutus merkitään tiedoksi. Miilunlahden yli rakennettava silta vähentää Viiskulman kautta Suolahden suuntaan kulkeutuvaa raskasta liikennettä.

Esille nostetaan mahdollisuutta sillan rakentamiseen Kuhnamo -järven yli suoraan teollisuusalueelle. Aihe on ollut keskusteluissa vuosia aiemmin ennen valtatie 4 perusparanushanketta. Siltayhteyden toteuttaminen Kuhnamo -järven ylitse on laajemman selvittämisen kokonaisuus, jossa tulee huomioitavaksi maankäytölliset mahdollisuudet sillalta uudelle tieverkolle esimerkiksi valtatielle 4. Selvitys vie oman aikansa, eikä näin laajaa kokonaisuutta ehditä tekemään tämän asemakaavatyön aikana. Tarkastelu tehdään yleiskaavatasoisena tarkasteluna, jossa huomioidaan muutenkin maankäytön mahdollisuudet ajattelutavan tieyhteyden läheisyyteen sekä maanomistussuhteet. Luontoselvitysten laatiminen tulee tehtäväksi, mikäli jokin reittivaihtoehto nähdään mahdolliseksi ja päätöksiä asian eteenpäin viemiseksi tehdään. Yleispiirteisessä tarkastelussa ei tarkkaan voida ottaa kantaa sillalle rakenteellisesti sopivaan sijaintiin, vaan tarkastelussa saadaan tietopohjaa mahdollisista kustannustasoista tien ja sillan osalta. Lähtökohtana voitaisiin ajatella, että laadittava yleissuunnitelma tähtää kustannustason löytämiseen ja sitä kautta jatkokeskustelujen pohjaksi. On lisäksi huomioitava, että asumista on myös Kuhnamo -järven eteläpuolella, mikä tulee huomioitavaksi eikä liikennettä siltä osin saada välttämättä erotettua asuinalueista. Mahdolliset neuvottelut eri viranomais tahojen ja toimijoiden kesken on mahdollista järjestää, kun yleiskaavatasoinen tarkastelu on saatettu alulle.

1.2 Yksityishenkilöiden jättämä mielipide, 11.11.2021

Muistutuksen pääkohdat:

Uuden biotehtaan myötä meluhaitat ovat lisääntyneet huomattavasti. Tähän ovat vaikuttaneet puuston poistaminen rannasta ja uusi suurempi tehdas. Huminan lisääntyminen, kompressorien vinkuna jätevedenpuhdistamolla ja kuorimon kolinat ovat olleet erityisen häiritseviä rannan puolen lähiasukkaille (lähitaloissa äänet kuuluvat häiritsevästi kodin sisälle asti ainakin Salakan puolella). Kesällä tehdasrakennusten ovia pidetään jatkuvasti auki lämpötilaongelmien vuoksi, myös puhdistamon kompressorihuoneiden!! Ulkona ollessa häiritsevät äänet kantautuvat usean lähitalon rauhaa häiritsemään. Ely keskuksen melumittaukset on käsityksemme mukaan tehty vanhan tehtaan aikana, josta kokemushavainnon perusteella, äänihaitat ovat moninkertaistuneet. Ely keskuksen on oltu yhteydessä puhelimitse alkukartoituksen merkeissä. Asiaa on ollut tarkoitus jatkaa ja vaatia melujen mittaamista ja äänivallien asentamista tehtaan rannan puolelle.

Miilunlahden asemakaavan mukaan rantaa pitkin alkaisi kulkea rekkoja ja muuta raskasta kalustoa. Näin ollen järven puolella alkaisi ympärivuorokautinen raskaan kaluston liikennöinti äänihaittoineen (ottaen huomioon myös kuorman purusta aiheutuvat haitat). Liikenteen siirtyessä järven puolelle äänihaitat tulevat moninkertaistumaan, varsinkin sulan veden aikaan jolloin veden pinta ja tuulen suunta voimistavat ääniä huomattavasti. Esteettisen haitat tulisivat myös lisääntymään.

Vaikutuksen arvioinnissa haluamme teidän ottavan huomioon äänivallien rakentamisen, rannanpuolen asutusalueen asumismukavuuden turvaamiseksi. Rannanpuolen alueelle on myös kaavoitettu uusia tontteja (Salakkaan). Äänihaitoista huolehtiminen toisi lisää kutsuvuutta alueemme uusillekin tulokkaille.

Tämän kannanoton myötä vaadimme, että Miilunlahden kaavan toteutuessa, asennetaan samalla uuden tien penkereeseen, tehtaanpuolen rantaan, massiiviset meluvallit, ehkäisemään asutusalueen ääni ja estetiikka haittaa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kaavoitusta ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki, minkä mukaan kaavan tulee perustua merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus (MRL §9). Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön. Kaavaluonnoksen laatimisen yhteydessä on arvioitu meluvaikutuksia, ja niitä täydennetään luonnosvaiheen jälkeen tarpeen mukaan. Suunnittelun edetessä saadaan tarkempaa tietoa siltarakenteista ja tarvittaessa mahdollisuuksista meluntorjuntaan.

Kaavaprosessissa aikana laaditaan tarvittavat selvitykset ja kiinnitetään huomioita riittäviin vaikutusarviointeihin siltasuunnitelman ja ajo-yhteyksien toteutuksesta.

1.3 Äänekosken Energia Oy, 15.11.2021

Esilausunto Miilunlahden asemakaavaluonnoksesta:

Suunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä on vesihuollon kannalta erittäin tärkeitä vesi-, hulevesi- ja viemäriinjoja sekä jätevesipumppaamo. Hulevesilinjat ja hulevesien purkualue sijoittuvat suunnittelualan pohjoisosaan. Vesi- ja viemäriinjoja sekä jätevesipumppaamo sijoittuvat suunnittelualan länsiosaan Piilolanniemen kärkeen.

Miilunlahden hulevesien purkupaikkaan johdetaan hulevesiä Äänekosken keskustaajaman pohjois- ja länsialueilta. Hulevesireitin ja purkualan toimivuus on varmistettava.

Piilolanniemen kärjessä sijaitsevat erittäin tärkeät viemäriinjoja ja jätevesipumppaamo, joiden kautta jätevesiä johdetaan Miilunlahden ali Teräväniemen jätevedenpuhdistamolle. Pumppaamon kautta kulkee noin 75% Teräväniemessä käsiteltävästä jätevesimäärästä. Tätä kautta johdetaan puhdistamolle mm. Äänekosken keskustan, Mämmen, Parantalan, Hietaman, Honkolan, Hirvas-kankaan, Koiviston, Puntavuoren, Kangashäkin, Hirvaskylän ja Valkolan jätevedet. Kyseessä on isot viemäriinjoja, ja mm. Piilolanniemen kärkeen sijoittuva muovinen viettoviemäriinjoja on kooltaan 630 mm.

Suunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä kulkeva ja edelleen Miilunlahden alittava vesijohtolinjoja toimii erittäin tärkeänä syöttölinjana molempiin suuntiin.

Alueen suunnittelussa on huomioitava edellä mainittujen vesihuoltolinjojen toiminta siten, ettei linjojen toiminta voi keskeytyä ja että mm. mahdolliset korjaustyöt on helppo toteuttaa alueella. Myös suunnittelualan välittömässä läheisyydessä sijaitsevat vesi- ja viemäriinjoja on huomioitava suunnittelussa. Vesi- ja viemäriinjojen päälle ei saa sijoittaa kiinteää rakennusta ja pengerryksiä. Linjojen ja jätevesipumppaamon mahdolliset siirrot on huomioitava alueen toteutussuunnittelussa aiheuttamisperiaatteen mukaan. Vesihuoltolinjoja tulee merkitä kaavaan rasitteeksi.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Johtolinjoja sekä pumppaamo tullaan ottamaan suunnittelussa huomioon jo luonnosvaiheen kaavaratkaisussa. Luonnosvaiheen jälkeen on myös mahdollista järjestää työneuvottelu toimijoiden kanssa, jolloin tavoitteita on mahdollista tarkentaa kaavaehdotukseen.